

Van Dijke

winstgevende bedrijven. De bestaande REA-middelen en het besluit BBZ zijn in principe voor dergelijke bedrijven toegankelijk. Maar het blijkt voor een bedrijf in de opstartfase heel lastig aanspraak te maken op zulke middelen. De minister heeft in de schriftelijke beantwoording op onze vragen bevestigd dat dergelijke initiatieven vallen onder "vernieuwend ondernemerschap". Vandaar mijn vervolgvraag: is zij bereid specifiek sturingsbeleid te ontwikkelen, aansluitend op de nota De ondernemende samenleving, zodat dit type startend ondernemerschap meer kansen krijgt? En is zij ook bereid hiertoe financiële middelen, maar vooral extra advisering in te zetten? Ik stel concreet voor, een substantieel bedrag voor dit doel toe te voegen aan het begrotingsonderdeel projecten ondernemerschap en het MKB. Ik heb daar een amendement op ingediend en ik hoor de reactie van de minister met belangstelling aan.

De minister stimuleert de start van biotechnologiebedrijfjes met het actieplan Life sciences. Tijdens het laatstgehouden algemeen overleg hierover is door verschillende fracties naar voren gebracht dat de minister eerst maar moet wachten op de gedachtewisseling tussen regering en Kamer over het kabinetsstandpunt. Inmiddels ligt de nota Biotechnologie op tafel. Ervan uitgaande dat de minister haar bijdrage hieraan heeft geleverd, neem ik aan dat zij weet wat zij doet als zij ermee doorgaat, ver voor de muziek uit te blijven lopen door het stimuleren van deze vorm van bedrijvigheid. Is dit niet een beetje minachting van de Kamer? Naar onze overtuiging gaat de minister te laconiek om met de onvoorspelbare maatschappelijke risico's die ondernemen met genetisch gemanipuleerde organismen met zich meebrengt. Ik vraag de minister hoe zij bij het subsidiëren van startende bedrijven let op het verantwoordelijkheidsbesef en de risicoafweging van deze ondernemingen. Wil de minister eens ingaan op mijn suggestie om de aansprakelijkheid voor de risico's nadrukkelijker bij bedrijven zelf neer te leggen en die aansprakelijkheid juridisch te verankeren? Ik acht dit noodzakelijk, omdat het kabinet de term "aansprakelijkheid" slechts één keer noemt in

de 107 pagina's tellende nota Biotechnologie.

De **voorzitter**: Ik wijs de heer Van Dijke erop dat hij nog een kleine twee minuten spreektijd heeft, inclusief de tweede termijn.

De heer **Van Dijke** (RPF/GPV): Ik dank u voor deze opmerking, voorzitter.

Nederland levert met PSO een succesvolle bijdrage aan de transitie en ontwikkeling van landen in Midden- en Oost-Europa. De recente evaluatie en de reactie daarop van de staatssecretaris bevestigen dat. Ik steun de gedachte dat opgedane ervaring moet worden benut om doelmatiger en meer vraaggestuurd om te gaan met projecten, van zowel PSO als PSOM.

Wat het vraaggestuurde karakter betreft, zou ik willen benadrukken dat vooral de behoeften van de ontvangende landen, mits uiteraard goed geformuleerd, minstens even zwaar zo niet zwaarder moeten wegen als de wensen van het Nederlandse bedrijfsleven. In hoeverre zijn ontvangende landen, net als het Nederlandse bedrijfsleven, op hun wensen bevestigd?

De staatssecretaris weet dat ik met het oog op de vraag inzake effectiviteit en doelmatigheid van PSO, mijn licht heb opgestoken in de Kaukasusregio en met name in Armenië. Ik meen dat er een aantal economische, maar zeker ook politieke redenen zijn om met name Armenië extra prioriteit te geven. De staatssecretaris en de collegae kennen mijn overwegingen uit het rapport dat ik naar aanleiding van mijn bevindingen schreef en hen deed toekomen. Daarom vraag ik de regering het bedrag dat ten behoeve van Armenië in de begroting van PSO is opgenomen substantieel – ik denk in de orde van grote van 2 mln. – te verhogen. Graag een toezegging op dat punt.

Dan een vraag over de omvang van het PSO-budget als zodanig. Is de succesvolle ervaring met het PSO-instrument niet een aanleiding om het budget te koppelen aan de ontwikkelingen van ODA-middelen, dus het te laten meegroeien met het BNP? Kan de staatssecretaris aangeven welke gevolgen dit – in financiële termen – voor het PSO-budget zou hebben en of hij deze gedachte zou willen ondersteunen?

Voorzitter! Ik rond af. Het is de ambitie van de minister "om de meest dynamische en competitieve regio ter wereld te worden". Waarin kan een klein land groot zijn? Wat wil de minister oogsten? De keuze van het zaaigoed moet worden bepaald. Eerder gaf de minister aan, vooral de minister van de consument te willen zijn. Ik geef haar in overweging, buiten die te smalle taakopvatting te treden en zich vooral te zien als de minister "van het redelijk ontspannen bestaan". Daarvoor is nodig het juiste zaaigoed te selecteren, want wat je zaait, zul je ook oogsten.

De **voorzitter**: Ik deel de Kamer mede, dat mevrouw De Boer heeft gevraagd de motie-Crone c.s. (26603, nr. 5), ingediend tijdens het notaoverleg over de Uitvoeringsnota klimaatbeleid, bij deze behandeling te betrekken. Ik stel voor, aan dat verzoek te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

Sluiting 22.50 uur

□

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter terzake gedane voorstellen:

1. een koninklijke boodschap, ten geleide van het voorstel van wet Goedkeuring van de op 21 juni 1999 te Luxemburg totstandgekomen Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen en wijziging van de Vreemdelingenwet (27491).

Deze koninklijke boodschap, met de erbij behorende stukken, is al gedrukt en rondgedeeld;

2. de volgende brieven:
twee, van de minister-president, minister van Algemene Zaken, te weten:
een, over een wereldtentoonstelling "mens, natuur en techniek" (27400-III, nr. 7);
een, over de Prins van Oranje (27400-III, nr. 8);
drie, van de minister van Buitenlandse Zaken, te weten:
een, ten geleide van een lijst van in

Lijst van ingekomen stukken

- voorbereiding zijnde verdragen (23530, nr. 44);
een, ten geleide van een verslag over de werkzaamheden van de Veiligheidsraad in de maand oktober 2000 (26301, nr. 32);
een, inzake Wijziging van het Verdrag van Bazel inzake de beheersing van de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan (27449, R1670);
een, van de minister en de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, ten geleide van de notitie over het EU-Handvest grondrechten (27407, nr. 7);
een, van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, ten geleide van twee fiches die werden opgesteld door de Werkgroep Beoordeling Nieuw Commissievoorstellen (BNC) (22112, nr. 174);
een, van de minister van Justitie, over de rijksrecherche (26084, nr. 7);
een, van de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Justitie, ten geleide van de geannoteerde agenda en de thans beschikbare documenten voor de bijeenkomst van de Raad van justitie en binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties op 30 november en 1 december 2000 (23490, nr. 172);
drie, van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, te weten:
een, over doorverwijzing naar de Nationale ombudsman bij klachten over de politie (27050, nr. 4);
een, ten geleide van het verslag over het kennismakingsbezoek aan de Nederlandse Antillen en Aruba (27400-IV, nr. 7);
een, inzake het interdepartementale beleidsonderzoek ziektekostenregeling politie (27501);
een, van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, over de begroting (27400-VIII, nr. 45);
twee, van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, te weten:
een, over inburgering (27083, nr. 13);
een, over de gevolgen van de gemeente Kampen van de afwijzing van een nevenvestiging in Urk van de scholengemeenschap Pieter Zandt (27267, nr. 4);
twee, van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, te weten:
een, over de Cultuurnota 2001-2004 (27432, nr. 21);
een, over de motie-Rabbae c.s., nr. 32, ingediend tijdens de begrotingsbehandeling (27400-VIII, nr. 44);
drie, van de minister van Financiën, te weten:
een, ten geleide van de geannoteerde agenda voor de Ecofin-raad van 27 november 2000 te Brussel (21501-07, nr. 305);
een, inzake emancipatietaakstellingen Financiën (27411, nr. 6);
een, ten geleide van de Najaarsnota 2000 (27503);
drie, van de staatssecretaris van Financiën, te weten:
een, ten geleide van nadere informatie over de aanpassing van regelingen die aansluiten bij het netto-inkomen (27184, nr. 12);
een, over de Tariefwet 2001 en het Belastingplan 2001 (27415, 27431, nr. 7);
een, inzake Fiscale aspecten van het vestigingsklimaat in Nederland (27505);
een, van de staatssecretarissen van Financiën en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, inzake het investeren in kunst en cultuur voor individuele burgers (27400, nr. 39);
een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, over het advies van de Gezondheidsraad inzake Radon (21483, nr. 22);
twee, van de minister van Verkeer en Waterstaat, te weten:
een, inzake het project mainportontwikkeling Rotterdam (24691, nr. 23);
een, inzake een actualisering van de zoneringsprocedures voor alle burgerluchthavens en militaire vliegvelden met burgermedegebruik, met uitzondering van Schiphol (26893, nr. 20);
een, van de ministers van Verkeer en Waterstaat en van Financiën, over privatisering N.V. Luchthaven Schiphol (25435, nr. 2);
twee, van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, te weten:
een, over DVBT en TDAB (24095, nr. 59);
een, ten geleide van een reactie op het rapport van de LOK (27400-XII, nr. 45);
zes, van de minister van Economische Zaken, te weten:
een, ten geleide van de geannoteerde agenda van de gecombineerde Industrie-/Energieraad, die op 5 december 2000 in Brussel zal worden gehouden (21501-12, 21501-14, nr. 64);
een, inzake diplomatieke conferentie ter herziening Europees Octrooi-verdrag (21670, nr. 12);
een, over vervreemding Twinning (26143, nr. 3);
een, inzake waterstofeconomie (26603, nr. 35);
een, over zondagswinkelenstelling in achterstandswijken (27400-XIII, nr. 15);
een, ten geleide van het verslag van het bezoek aan Zuid-Afrika van 14 t/m 20 oktober 2000 (27400-XIII, nr. 16);
een, van de ministers van Economische Zaken en van Justitie, over implementatie van het MDW-rapport Normalisatie en certificatie uit 1997 (24036, nr. 176);
een, van de ministers van Economische Zaken, van Justitie en voor Grote Steden- en Integratiebeleid, over taskforce Stad en regels (24036, nr. 178);
een, van de ministers van Economische Zaken, van Financiën en van Defensie, ten geleide van het kabinetsstandpunt MDW concessies een aanbestedingen en IBO competitieve dienstverlening (24036, nr. 177);
twee, van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, te weten:
een, inzake BSE in Nederland (24668, nr. 37);
een, inzake recente ontwikkelingen rond BSE naar aanleiding van de Landbouwrapport van 20 en 21 november 2000 (24668, 21501-16, nr. 38);
twee, van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, te weten:
een, ten geleide van de geannoteerde agenda van de Raad voor de werkgelegenheid en sociaal beleid van 27 en 28 november 2000 (21501-18, nr. 134);
een, inzake arbeidskorting voor bijstandsgerechtigden (27184, 26447, nr. 13);
een, van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, over aansluiting tussen de WSW en de AWBZ-gefinancierde dagopvang (27400-XV, nr. 19);
twee, van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, te weten:
een, ten geleide van het Meerjarenbeleidsplan emancipatie (27061, nr. 3);
een, inzake schadevergoedingsamen- dement Smits c.s. nr. 9 (27248, nr. 13);

Lijst van ingekomen stukken

een, van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, inzake standpunt vaccinatie bij een griep пандemie (22894, nr. 19);

twee, van de minister en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, te weten: een, ten geleide van antwoorden op vragen die gesteld zijn tijdens het notaoverleg Zorgnota 2001 (27401, nr. 9); een, ten geleide van de Najaarsbrief zorg 2000 (27504).

Deze brieven zijn al gedrukt en rondgedeeld;

3. de volgende brieven:

een, van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, ten geleide van aanbieding evaluatie Rob/Rfv;

een, van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, ten geleide van het rapport "Voor wie is de school"?

drie, van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, te weten:

een, inzake flexibilisering scholenbestand;

een, ten geleide van het rapport "Het risicobeheer in twintig verzelfstandigde rijksmusea" september 2000;

een, ten geleide van het rapport "Beheer en behoud in de Delta, een evaluatie van het Deltaplan voor cultuurbehoud";

een, van de minister van Financiën, inzake de tweede voortgangsrapportage PPS;

een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van het ontwerpbesluit glastuinbouwbedrijven;

een, van de minister van Verkeer en Waterstaat, inzake voorhang interim-besluit capaciteitstoewijzing spoorwegen;

een, van de minister van Economische Zaken, ten geleide van de mid-term review van de stichting Axis;

twee, van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, te weten:

een, ten geleide van het rapport "Kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt";

een, ten geleide van het rapport "Ervaringen met het vervolgesprek fase 4";

twee, van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, te weten:

een, ten geleide van het rapport "Na

REA: verbetering in reïntegratie?"; een, ten geleide van het Meerjarenbeleidsplan emancipatie;

een, van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, inzake aanvraag vergunning longtransplantatie;

twee, van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, te weten:

een, inzake toezicht kinderopvang;

een, inzake RMO werkprogramma 2001.

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies en niet te drukken;

4. de volgende brieven:

een, van A. Diamantopoulou, inzake geweld tegen vrouwen;

een, van A.E. Mensink, inzake de hoge dollarkoers t.o.v. de Nederlandse gulden.

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies;

5. de volgende brieven:

een, van A. de Wrede, inzake verkeersstraffen;

een, van O.J. Wicherts, inzake opmaken proces-verbaal;

een, van J. Wijsma, inzake het bezoek van de familie Zorreguieta aan Nederland;

een, van F. Berkelmans, inzake persoonlijke problemen;

een, van W. van Koert, inzake volkshuisvesting;

een, van W.E. Sonneveldt, inzake ontslagprocedure;

een, van het ministerie van Buitenlandse Zaken, directie voorlichting, ten geleide van Onderzoek naar de samenwerking tussen Mali en Nederland 1994-1998.

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies.